

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Прикладної біології, розведення та генетики тварин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Руслан КОНОНЕНКО

"__" _____ 2026 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

прикладної біології, розведення та

генетики тварин

Протокол №__ від "__" _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

_____ Сергій РУБАН

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Кінологія»

_____ Себа Микола Васильович

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ПОРІД

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н2 Тваринництво

Освітня програма Кінологія

Факультет Тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: Сергій РУБАН, доктор с.-г.наук, професор, Тамара ЛИТВИНЕНКО

кандидат, с.-г. наук, доцент

Київ - 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на формування у магістрів науково-теоретичних знань щодо еволюційних процесів у кінології, світової структури порід та мінливості стандартів FCI, AKC, UKC, а також молекулярно-генетичних методів верифікації походження собак. Експертно-оціночних вмінь для проведення комплексної фенотипової та генотипової експертизи собак на міжнародних виставках та племінних оглядах. Управлінських та стратегічних навичок для менеджменту племінних розплідників і кінологічних клубів, ведення міжнародної зоотехнічної документації, оформлення експортних родоводів та сертифікатів здоров'я. Дослідницької здатності проектувати селекційні програми, розраховувати коефіцієнти інбридингу та втрати предків (AVK) у закритих популяціях, а також мінімізувати ризики поширення спадкових захворювань.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Другого (магістерського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н2 Тваринництво
Освітня програма	Кінологія
Факультет/ННІ	Тваринництва та водних біоресурсів

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Семестр	1	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	15 год.	-
Практичні, семінарські заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: формування у магістрів кінології поглиблених теоретичних знань, цілісного наукового світогляду та вищих професійних компетентностей у сфері міжнародної кінологічної стандартизації, судейсько-експертної оцінки та стратегічного управління світовим генофондом чистокровних собак.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Міжнародні стандарти та класифікації порід» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

СК11 — Здатність розробляти та впроваджувати заходи селекційно-племінної роботи у кінологічних організаціях, проводити експертизу собак за екстер'єром та робочими якостями; розробляти моделі відтворення нових генерацій собак, використовуючи їх генетичні параметри.

СК14 — Здатність практично застосувати базові знання з управління та організації діяльності кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак.

Програмні результати навчання

ПРН5 — Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

ПРН14 — Організовувати та управляти діяльністю кінологічних підрозділів державних та приватних структур з урахуванням особливостей використання робочих якостей собак.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Міжнародні класифікації, стандарти та методологія кінологічної експертизи												
Тема 1. Структура та нормативна база світових кінологічних організацій (FCI, АКС, КС)	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Класифікація порід за групами FCI: структура та стандарти	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Анатомо-морфологічна термінологія у кінології	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Біомеханіка рухів собак: основи та застосування	1	1	-	-	7	9	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	7	7	0	0	29	43	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Селекційний менеджмент популяцій та міжнародний племінний облік												
Тема 1. Поняття та цілі селекційного менеджменту у кінології	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Методи управління закритими популяціями собак	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Розрахунок коефіцієнтів інбридингу та їх застосування	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Оцінка біологічного різноманіття у популяціях	2	2	-	-	10	14	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	8	8	0	0	31	47	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	15	0	0	60	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Структура та нормативна база світових кінологічних організацій (FCI, АКС, КС)	2
2	Тема 2. Класифікація порід за групами FCI: структура та стандарти	2
3	Тема 3. Анатомо-морфологічна термінологія у кінології	2
4	Тема 4. Біомеханіка рухів собак: основи та застосування	1
5	Тема 5. Поняття та цілі селекційного менеджменту у кінології	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
6	Тема 6. Методи управління закритими популяціями собак	2
7	Тема 7. Розрахунок коефіцієнтів інбридингу та їх застосування	2
8	Тема 8. Оцінка біологічного різноманіття у популяціях	2
Всього годин		15

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз структури та нормативної бази світових кінологічних організацій (FCI, AKC, KC) та їх вплив на стандарти порід	2
2	Порівняльний аналіз класифікації порід за групами FCI та визначення ключових характеристик стандартів	2
3	Практичне застосування анатомо-морфологічної термінології у описі порід та фенотипу собак	2
4	Біомеханічний аналіз рухів собак на основі стандартів та їх практичне застосування у суддівстві	1
5	Розрахунок коефіцієнтів інбридингу у популяціях собак за допомогою генетичних даних	2
6	Оцінка біологічного різноманіття у закритих популяціях собак на основі генетичних маркерів та міжнародних стандартів	2
7	Практичне застосування міжнародних тестів здоров'я (ДНК-профілювання, скринінг дисплазії) для управління спадковими хворобами у племінних популяціях собак	2
8	Ведення племінних книг (Studbooks): оформлення, структура та інтеграція з глобальними цифровими платформами	2
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз структури та функцій світових кінологічних організацій (FCI, AKC, KC)	8
2	Порівняльний аналіз класифікаційних груп порід собак за стандартами FCI та інших організацій	7
3	Розробка анатомо-морфологічного профілю для визначеної породи собак відповідно до міжнародних стандартів	7

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4	Оцінка фенотипічних ознак та їх відповідність стандартам порід у контексті суддівства на виставках	7
5	Написати реферат про міжнародні стандарти ведення племінних книг (Studbooks) та їх роль у збереженні генетичного різноманіття собак.	7
6	Проаналізувати сучасні методи ДНК-профілювання та скринінгу дисплазії у собак, визначити їх переваги та обмеження.	7
7	Порівняльна характеристика систем оцінки інбридингу у різних країнах та їх вплив на племінну роботу.	7
8	Розрахувати коефіцієнт інбридингу для вибраної популяції собак, застосовуючи формули та методи, що використовуються у племінній практиці.	10
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне або письмове опитування
- Захист лабораторних робіт
- Співбесіда
- Тестування
- Контрольна робота

Методи навчання:

- Проблемне навчання
- Навчання через дослідження
- Лекція
- Лабораторна робота
- Практико-орієнтоване навчання
- Командна робота
- Семінар
- Гейміфіковане навчання
- Змішане навчання

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Міжнародні класифікації, стандарти та методологія кінологічної експертизи		
Лабораторна робота. Аналіз структури та нормативної бази світових кінологічних організацій (FCI, AKC, KC) та їх вплив на стандарти порід	ПРН 5, ПРН 14. Вивчити міжнародні стандарти та класифікації порід собак, ознайомитися з основами кінологічної експертизи, аналізувати нормативну базу світових кінологічних організацій (FCI, AKC, KC). Знати структуру та функції світових кінологічних організацій, порівнювати класифікаційні системи, застосовувати анатомо-морфологічну термінологію та біомеханічний аналіз рухів у суддівстві собак.	15
Лабораторна робота. Порівняльний аналіз класифікації порід за групами FCI та визначення ключових характеристик стандартів		15
Лабораторна робота. Практичне застосування анатомо-морфологічної термінології у описі порід та фенотипу собак		15
Лабораторна робота. Біомеханічний аналіз рухів собак на основі стандартів та їх практичне застосування у суддівстві		15
Самостійна робота. Аналіз структури та функцій світових кінологічних організацій (FCI, AKC, KC)		10
Самостійна робота. Порівняльний аналіз класифікаційних груп порід собак за стандартами FCI та інших організацій		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Самостійна робота. Розробка анатомо-морфологічного профілю для визначеної породи собак відповідно до міжнародних стандартів		5
Самостійна робота. Оцінка фенотипічних ознак та їх відповідність стандартам порід у контексті суддівства на виставках		5
Самостійна робота. Моделювання процесу суддівства: від опису фенотипу до визначення дискваліфікуючих вад		5
Самостійна робота. Розрахунок відповідності конкретних собак стандартам порід за допомогою критеріїв оцінювання та створення таблиці порівнянь		5
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Селекційний менеджмент популяцій та міжнародний племінний облік		
Лабораторна робота. Розрахунок коефіцієнтів інбридингу у популяціях собак за допомогою генетичних даних	ПРН 5, ПРН 14. Вивчити основи селекційного менеджменту, методи генетичної оцінки та управління племінними популяціями собак відповідно до міжнародних стандартів. Освоїти розрахунок коефіцієнтів інбридингу, аналіз біологічного різноманіття, ведення племінних книг та управління спадковими хворобами.	15
Лабораторна робота. Оцінка біологічного різноманіття у закритих популяціях собак на основі генетичних маркерів та міжнародних стандартів		15
Лабораторна робота. Практичне застосування міжнародних тестів здоров'я (ДНК-профілювання, скринінг дисплазії) для управління спадковими хворобами у племінних популяціях собак		15

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Лабораторна робота. Ведення племінних книг (Studbooks): оформлення, структура та інтеграція з глобальними цифровими платформами		15
Самостійна робота. Написати реферат про міжнародні стандарти ведення племінних книг (Studbooks) та їх роль у збереженні генетичного різноманіття собак.		10
Самостійна робота. Проаналізувати сучасні методи ДНК-профілювання та скринінгу дисплазії у собак, визначити їх переваги та обмеження.		10
Самостійна робота. Порівняльна характеристика систем оцінки інбридингу у різних країнах та їх вплив на племінну роботу.		5
Самостійна робота. Розрахувати коефіцієнт інбридингу для вибраної популяції собак, застосовуючи формули та методи, що використовуються у племінній практиці.		5
Самостійна робота. Розробити схему управління закритою популяцією собак з урахуванням біологічного різноманіття та профілактики спадкових захворювань.		5
Самостійна робота. Розв'язати задачу щодо формування племінної програми для конкретної породи, враховуючи генетичний стан і міжнародні стандарти.		5
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2834>);

-;

Рекомендовані джерела інформації

1. FCI Breed Nomenclature. Fédération Cynologique Internationale. URL: fci.be (стандарти порід собак).
2. FCI Constitution and General Regulations. Fédération Cynologique Internationale. URL: fci.be (Генеральний регламент FCI щодо визнання порід та присвоєння титулів).
3. American Kennel Club Dog Breeds. AKC Official Website. New York, 2026. URL: akc.org (Стандарти та класифікація порід за системою американського кінологічного клубу).
4. The Kennel Club Breed Standards. The Kennel Club UK. London, 2026. URL: thekennelclub.org.uk (Британська система класифікації порід).

5. FCI International Breed Standards: Section of Dog Health and Welfare. URL: fci.be (Наукові обґрунтування стандартів та обмеження анатомічних гіпертрофій).
6. Sponenberg D. P., Rothschild M. F. *The Genetics of the Dog*. 3rd ed. CABI Publishing, 2024. 496 p. (Міжнародний підручник з генетики порід та фенотипових стандартів).
7. *Canine Medicine and Genetics*. BioMed Central (BMC). URL: biomedcentral.com (Міжнародний журнал про генетичне здоров'я та чистопородне розведення собак).
8. IPFD Harmonization of Genetic Testing for Dogs. International Partnership for Dogs. URL: dogwellnet.com (Міжнародна платформа стандартизації генетичних тестів та верифікації порід).
9. Розведення і генетика тварин. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. НААН України. (Статті з популяційної генетики та експертизи чистопородності собак в Україні).
0. WSAVA Hereditary Disease Committee Guidelines. World Small Animal Veterinary Association. URL: wsava.org (Міжнародні настанови щодо генетичних дефектів у стандартах порід).
1. FCI Guidelines for Breed Judges. Fédération Cynologique Internationale. Thuin, 2025. 48 p. (Офіційні інструкції FCI для міжнародних експертів з оцінки екстер'єру та анатомії порід).
2. Parker H. G., Dreger D. L., Rimbault M. et al. Genomic Analyses Reveal the Influence of Geographic Origin, Migration, and Hybridization on Modern Dog Breed Development. *Cell Reports*. 2022. Vol. 38, No. 10. URL: doi.org (Ключове дослідження щодо сучасної ДНК-класифікації порід собак). Larson G., Karlsson E. K., Perri A. et al. Rethinking dog domestication by integrating genetics, archeology, and biogeography. *Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS)*. 2023. Vol. 120, No. 4. (Про походження та формування первинних груп порід).